

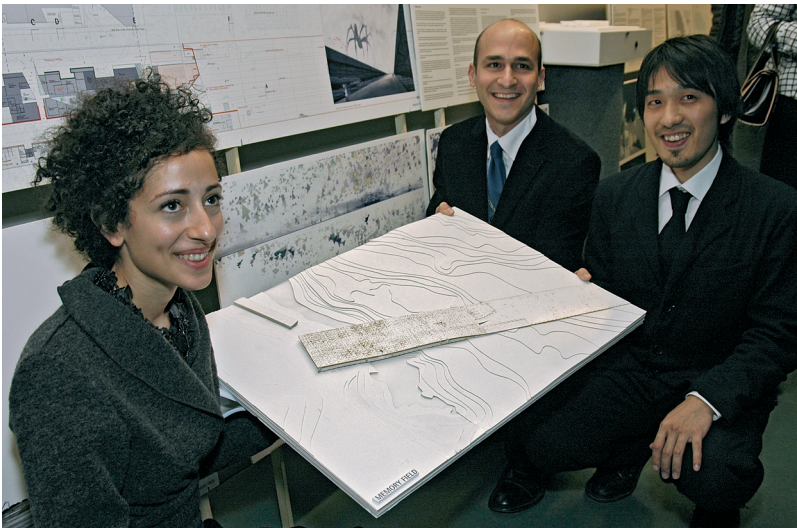
EESTI RAHVA MUUSEUMI 2006. JA 2007. AASTA ÜRITUSTE KROONIKA

Kaidi Tago

2006

Jaauuar

16. jaauuaril toimus Eesti Rahva Muuseumi uue hoone arhitektuurivõidistluse lõpetamine. Žürii kuulutas välja võidutöö märksõnaga „Memory Field“, autoriteks Pariisis ja Londonis elavad arhitektid Dan Dorell, Lina Ghotmeh ning Tsuyoshi Tane. Žürii koosseisu kuulusid Raivo Palmaru (esimees, kultuuriminister), Jaanus Plaat (Eesti Rahva Muuseumi direktor 1995–2005), Tiit Sild (Tartu lin-

Foto 1. ERMi uue hoone rahvusvahelise arhitektuurivõidistluse võidutöö „Memory Field“ ja selle autorid Lina Ghotmeh, Dan Dorell ja Tsuyoshi Tane. Foto Anu Ansu. ERM Fk 2885: 385.

naarhitekt), Peeter Mauer (Kultuuriministeeriumi muuseumiõunik) ning arhitektid Veljo Kaasik (Eesti Kunstiakadeemia, EAL), Winy Maas (MVRDV, Holland), Andres Alver (Alver Trummal Arhitektid OÜ, EAL) ja Rein Murula (Rein Murula Arhitektuuribüroo OÜ).

Veebruar

2. veebruaril toimus küünlapäeva kontsert, kus esinesid Eesti Maaülikooli kammerkoor Camerata Universitas (dirigent Seidi Mutso). Luuletugesid Anu Ander ja Aivar Kallaste.

16. veebruaril toimus esimene kontsert muuseumi uuele peahoone pühendatud heategevuslikust sarjast „Tulevikumuuseumi häääl“.

Kontserdisari „Tulevikumuuseumi häääl“

Kontserdid toimuvad alati 16. kuupäeval, viidates ERMi uue hoone arhitektuurivõistluse lõppemise päevale 16. jaanuaril 2006. Kavas on 44 „erinevate hääältega“ kontserti ja 45. „häääl“ peaks kõlama juba Eesti Rahva Muuseumi uues hoones. Kontserdid on tasuta, nii esinejad kui kuulajad saavad jäädvustada oma nime annetustega, millega toetatakse riskigrupi kuuluvate laste tulevase muuseumikülastusi.

16. veebruar „Tulevikumuuseumi häääl I“: regilaulud Lõmašilt

16. aprill „Tulevikumuuseumi häääl II“: Anne Maasik ja Heikki-Rein Veromann

16. mai „Tulevikumuuseumi häääl III“: ansambel Ellerino ja Anneli Kuusk

16. september „Tulevikumuuseumi häääl IV“: vaimulik rahvamuusika ansamblilt Vara

16. oktoober „Tulevikumuuseumi häääl V“: Kärt Johanson ja Tõnis Mägi „Päeva veeremise lugu“

16. november „Tulevikumuuseumi häääl VI“: „Hingede tantsud“ Vane-muise Tantsu- ja Balletikooli õpilastelt

Märts

28. märtsil kogunes esmakordselt pärast 2000. aastat Eesti Rahva Muuseumi nõukogu. Muuseumi nõuandva organi liikmeteks kutsuti Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse esimees Margus Allikmaa, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia direktor Anzori Barkalaja,

Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituudi etnoloogia osakonna juhataja Aivar Jürgenson, Tallinna Ülikooli Nüüdiskultuuri Uurimiskeskuse teadur Anu Kannike, Eesti Kunstiakadeemia rektor Signe Kivi, Tartu Ülikooli etnoloogia õppetooli vanemteadur Ene Kõresaar, Tartu Ülikooli etnoloogia õppetooli professor Art Leete, Kultuuriministeeriumi muuseuminõunik Peeter Mauer, riigiarhivaar Priit Pirsko, Eesti Ajaloomuuseumi arendusdirektor Mariann Raisma, Eesti Kirjandusmuuseumi vanemteadur Ingrid Rüütel, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse esimees Liivi Soova, Tartu Ülikooli semiootika osakonna professor Peeter Torop, Eesti Kunstimuuseumi peadirektor Marika Valk ja Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli professor Ülo Valk.

13.–26. märtsini toimus kolmas Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm.

Maailmafilm

Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm ei tähenda vaid kord aastas kevadel toimuvat suurüritust – ERMi ja MTÜ Maailmafilmi Ühing koostöös toimuvad Maailmafilmi õhtud laiendavad festivali aastaringseks. Festivalikuul märtsis näitas ETV Dokkaadris nelja festivalil varasematel aastatel linastunud filmi.

25. jaanuaril „Maailmafilmi õhtu III. Arhitekt vana ja uut lõimimas“: „Arhitekt ja vana küla“. Filmiõhtu külalised olid Tartu linnaarhitekt Tiit Sild ja arhitekt Tõnis Kimmel.

2. märtsil „Maailmafilmi õhtu IV“: „Sõnakuulmatu sõdur“. Filmiõhtu külaline oli Eesti Kaitseväge nõunik Aivar Kalle, kes sõjaõiguse asjatundjana aitas lahti mõtestada filmis tõstatuvald küsimusi.

13.–26. märtsini toimus kolmas Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm. Festivalil linastus 44 filmi kolmekümnest riigist. Oma filme Tartusse esitlema saabunud 21 režissööri hulgas oli nii nimekaid filmitegijaid kui noori lootustandvaid režissööre. Lisaks põhiprogrammile meelitasid rohkesti publikut ligi ka eriprogrammid – austusavaldus visuaalse antropoloogia klassikule John Marshallile, Nõukogude Eesti dokumentalistika retrospektiiv koos ümarlauaga ning kolm esimest filmiõhtut lõpetanud Aafrika mängufilmid. Festivali raames avati ka Rain Tammefotonäitus „Üksi ja kahekesi“. Ühtekokku külastas Tartu visuaalse kultuuri festivali Maailmafilmi 2006. aastal veidi üle 5000 huvilise.

27. aprillil „Maailmafilmi õhtu V“: „Rivka ja Yoram“. Filmiõhtu külaline oli OÜ Händikäpp Imidž direktor Tanel Joost.

15. juunil „Maailmafilmi õhtu VI“: „Andestuse hind“. Filmiõhtu külaline oli folkloristikaprofessor Ülo Valk.

5. juulil „Maailmafilmi õhtu KUMUs: „Imedele pühendatud“. Külaline oli isa Miguel Angel Arata Rosenthal.

18. oktoobril „Maailmafilmi õhtu VIII“: „Tudengid kaameraga tõsielu kallal“. Näha sai Taani, Saksa ja Soome antropoloogilisi tudengifilme.

22. novembril „Maailmafilmi õhtu VII“: „Pärand. Eva Schmidt portree“. Arutelu juhtis antropoloog Eva Toulouze, osa võtsid TÜ etnoloogia õppetooli professor Art Leete ning TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia direktor Anzori Barkalaja.

30. märtsil alustati uue folkloorse aktiivõppeprogrammiga „Mitte midagi ma ei tea“.

Aktiivõppeprogramm „Mitte midagi ma ei tea“

Kuuel õppepäeval tutvustati eesti rahvakalendri tähtpäevi ning nendega seotud rahva- ja regilaule, mängu, tantse, mõistatusi, muistendeid ja rahvapärimusi. Sihtgrupiks on lastega töötavad täiskasvanud.

30. märtsil lihavõtted

27. aprillil volbriäeg

25. mail jaaniaeg

28. septembril laulu-, jõu- ja osavusmängud

26. oktoobril mardi- ja kadripäeva kombestik

30. novembril jõulud

Aprill

11. aprilli toimus muuseumi 97. aastapäeva tähistavate sündmuste raames uue püsinäituse väljatöötamise avaseminar, kus püsinäituse loomisest kõnelesid Heli Nurger Harjumaa Muuseumist, Marge Rennit Eesti Maanteemuuseumist, Tiia Toomet Tartu Mänguasjamuuseumist ning Vaike Reemann ja Virve Tuubel Eesti Rahva Muuseumist.

12. aprillil toimus Eesti Rahva Muuseumi 47. aastakonverents teemal „Uuri ja informant“. Konverentsil esinesid Anu Korb Eesti Kirjandusmuuseumist, Heiki Pärdi Eesti Vabaõhumuuseumist, Lea Altnurme Tartu Ülikoolist, Marju Kõivupuu Tallinna Ülikoolist ja Svetlana Karm ning Riina Reinvelt Eesti Rahva Muuseumist. Sa-

mas esitleti ka Eesti Rahva Muuseumi 49. aastaraamatut ja ERMi välitööpäevikute sarja esimest raamatut „Oskar Kallas. Vanavara kogumisretkedelt 1“.

22. aprillil toimus näitusemajas Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Seltsi aastakoosolek ja muuseumi ning ERMi Sõprade Seltsi koostöös tähistati Raadil jüripäeva. Näitusemaja eest mindi Raadile puhkpilliorkestri saatel hobueskordiga. Esinesid pärimusmuusikaansamblid Liinatsuraq, Sinimaniseele, Anne Maasik ja Heikki-Rein Veromann, kõlasid ka lõõtspillilood Aivar Teppolt. Avati sõprade seltsi korraldatud näitus „Meenutades Gustav Ränka“.

26.–27. aprillil toimus Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Kirjandusmuuseumi eestvedamisel noorte etnoloogide ja folkloristide konverents „Noorte hääled“. Ettekannetega esinesid Mairi Kaasik, Andreas Kalkun, Aleksandra Dolgoplova, Natalja Šabanova, Helen Kõmmus, Ester Janno, Hedvig Ioanna Priimägi, Sille Kapper ja Eda Pomozi.

Mai

18. mail tähistati Raadil koostöös ERMi Sõprade Seltsiga rahvusvahelist muuseumipäeva. Toimused ekskursioonid, orienteerumismäng, välimüük, söögiturg kodutehtud jäätisega, etendused, kontserdid ja pidulik rongkäik puhkpilliorkestriga ERMi uue hoone tulevasse asupaika.

27. mail toimus näitusemajas juba teist aastat rahvarõivapäev. Kuulata sai temaatilisi loenguid ja osaleda vestlusringides, välja olid pandud Tallinna, Jäneda ja Tartu kursuste käigus valminud rõivad. Rahvarõivapäev toimus muuseumi, Tartumaa Rahvakultuuri Keskse seltsi ning Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse koostöös.

Juuni

1. juunil peeti lastekaitsepäeva „Lapse rõõm ja naer“. Näitusemaja ees ja sees mängiti torupilli, joonistati, meisterdati laevukesi, töötas mullivabrik ja põletati peremärke. Püsinäitusel oli võimalik lõnga korrutada ja kedervarrega kedrata. Proovida sai batika tegemist ja nõelvilimist. Esines Saaremaa Leisi kooli rahvamuusika ansambel

ja toimus koolidevaheline esmaabivõistlus „EsmaabiKapp 2006“ eesmärgiga propageerida esmaabi andmise oskusi.

22. juunil tähistati Raadil suve algust muuseumi ja ERMi Sõprade Seltsi ühisüritusega „Jaani tulemine“. Tutvustati jaanikombeid, toimusid ekskursioonid Raadi pargis, tutvuda sai näitusega „Raadi ajalugu, olevik ja tulevik“ ning Sõprade Seltsi ja Tartu Ülikooli koostöös korraldatud fotonäitusega „Aksel Sildos: küüditatuna Siberis“. Esinesid Silvi Vrait ja Jaak Jürisson, võro-seto ansambel Lõkõriq ja keskaja tantse tutvustas ansambel Saltatriculi.

30. juunil külastas muuseumi riigikogu aseesimees Maret Mari-puu, kellele tutvustati muuseumi kogusid ja anti ülevaate uue peahoone ehitamisega seotud ettevalmistustöödest.

Foto 2. Eesti Rahva Muuseum Tartu rahvusvahelistel hansapäevadel juulis 2006. Foto Dein-Tom Tõnsing.

Juuli

13.–16. juulini osales Eesti Rahva Muuseum Tartu rahvusvahelistel hansapäevadel – raekoja taga Maalinnas oli avatud muuseumi pärimuskoda, kus sai punuda paelu-pärgi ja põletada puidule mustreid. Toimusid ka Raadi mõisakompleksi tutvustavad ekskursioonid.

September

1. septembril toimus näitusemajas muuseumi ja MTÜ Armastus koostöös pärimuskultuuri laulu- ja jututuba, mille külaliseks oli Kolmeteistkümne Põlisrahvaste Vanaemade Nõukogu liige Mona Polacca Arizonast. Näha sai ka filmi „Austuse valguses“.

28. septembril tähistati Eesti Rahva Muuseumi korrespondentide võrgu 75. aastapäeva. Sel puhul esitleti korrespondentide võrgu 75. aastapäevaks koostatud trükist „Mälu paberil“ (koostaja Tiina Tael). Kauaaegse ja viljaka koostöö eest tunnustas muuseum 11 kirjasaatjat au- või teenelise korrespondendi tiitliga. Tehti kokkuvõtteid 48. teatmematerjali kogumise võistlusest, kuhu laekus 361 tööd.

30. septembril tähistasid Eesti Rahva Muuseum ja ERMi Sõprade Selts Raadil koos erinevate rahvuskultuuri seltsidega mihkclipäeva. Näha sai nii ukraina kui eesti rahvatantsu, silmailu pakkus Ulve Kangro näitus „Eestimaa veere pits“ ja esitleti Jaak Kõdari mulgi-keelset näidendit „Kolm risti“. Õhtu naelaks oli Narva folkloori-ansambli Suprjadki esinemine.

Oktoober

27. oktoobril toimus hõimukuu tähtsündmus muuseumis – tähistati kauaaegse direktori Aleksei Petersoni 75. sünnipäeva. Sel puhul toimusid teadusseminar „Eesti ja soome-ugri rahvad muutuvmas maailmas: kultuurikontaktid“ ja ümarlaua arutelu. Esitleti ka juubilari raamatut „Udmurdi päevikud. Udmurtjos dorõn tšaklam-gožjamjos“.

November

28. novembril tutvustas teadur-kuraator Liisi Jääts alepõletuse projekti. See on esimene oluline sündmus mitmeaastases projektis, mis uurib alepõllundust kui pärandmaastiku üht komponenti.

Detsember

19. detsembril esitleti näitusemajas uudistrükiseid – muuseumi hõbedakogu tutvustavat 2007. ja 2008. aasta esinduskalendrit „Elav hõbe. Eesti rahvapärased ehted Eesti Rahva Muuseumi hõbedakogust“ ja ERMi jutusarja 1. köidet „Minu jõulujutt“.

Lastele ja peredele

2. veebruaril kuulutati välja üle-eestiline Tartu rahvusvahelistele eksootilistele hansapäevadele pühendatud keskaja- ja eksootika-teemaline joonistusvõistlus „Hansapilt 2006“. Joonistusvõistlusele laekunud töid sai näha Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas, Püssirohukeldris ja E-kaubamajas avatud samanimelisel näitusel.

9. veebruaril kuulutati välja ERMi uuele peahoonele pühendatud üle-eestilise laste joonistamis- ja meisterdamisvõistluse „Tuleviku muuseum“ võitjad. Võistlusele laekus 31 tööd, noorim osaleja oli kolmeaastane ja vanim 18-aastane. Võistluse žüriisse kuulusid esindajad AS Vunderi Kunstistuudiost, Tartu Lastekunstikoolist ja Eesti Rahva Muuseumist.

20.–28. veebruarini toimusid vastlakombestikku tutvustavad laulumängud, ekskursioonid ja õpitoad.

22.–24. märtsini toimusid koolivaheaja programmid: mängud, meisterdamine ja lugude jutustamine Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas.

24. märtsil tähistati näitusemajas paastumaarjapäeva, tutvustati kombestikku ning mängiti.

4. aprillil korraldas muuseum Tartu Linnaraamatukogu Karlova haruraamatukogus perepäeva. Giidid tutvustasid lihavõttekombestikku, mängiti taluperemängu ja osaleda sai ka eesti rahvakultuuri värvikäsitlust tutvustavas programmis „Kirju-mirju värvimaailm“.

11.–12. mail toimusid „Emadepäeva pillituba“ ja „Emadepäeva laulutuba“, mille raames sai kuulata pärimusmuusikat ja ka ise pillimängu, tantsu ja rahvalaulu õppida.

2.–20. oktoobrini väldanud programm „Koolinädalad“ pakkus mängulisi koolitunde läbi aja, lastel oli võimalik võrrelda koolielu vanasti ja tänapäeval.

19. oktoobril toimus näitusemajas hõimurahvaste aineiline loominguine programm „Ugri-mugri, sigri-migri“.

22. oktoobril oli perepäev „Hõimurahva tuba“, kus räägiti hõimurahvaste muinasjutte, mängiti ja tantsiti.

1.–3. novembrini pakkus muuseum koolivaheaja raames erinevaid programme: „Kirju-mirju värvimaailm“ tutvustas värvide tähendust ja värvinimetuste moodustumist eesti rahvakultuuris, batika töötoas sai rakendada loovust ning programmis „Poistele puudest ja puidust“ tutvustati metsa ja puukäsitöö tähendust vanade eestlaste elus.

6.–24. novembrini toimusid mardi ja kadri töötoad – valmistati maske, vesteldi mardi- ja kadripäeva kommetest tänapäeval ja vanasti.

10. detsembril oli Eesti Rahva Muuseumis perepäev „Jõuluoote tare“. 4.–19. detsembrini toimusid jõuluehtes püsinäitusel jõulukombestikku tutvustavad programmid.

13. detsembril toimus juba 11. korda koolidevaheline võistujoonistamine. Parimateks tunnistati nooremas vanuserühmas Kadri Käesel Kõrvküla Põhikoolist ja vanemate arvestuses Sirli Ruus

Foto 3. Koolidevahelisest joonistusvõistlusest osavõtjad ERMi püsinäitusel 13. detsembril 2006. Foto Merylin Suve. ERM Fk 2911: 121.

Tartu Forseliuse Gümnaasiumist. Koolide arvestuses olid parimad Kõrveküla Põhikool, Tartu Forseliuse Gümnaasium ja J. Liivi nimeline Alatskivi Keskkool.

Koostöö

Jaanuaris osales ERM Tartu kunstikuul, pakkudes valikut erinevaid programme ja näitusi.

Märtsis toimus rahvuste päevade sarjas Armeenia päev. Korraldajad olid Lõuna-Eesti Armeenia Rahvusühing ja MTÜ Tartumaa Rahvakultuuri Kesksekselts.

Tartu kevad- ja sügispäevadel osales muuseum mitmekesise programmiga, toimusid Tulevikumuuseumi hääle kontsert, Maailmafilmi õhtu, soome-ugri teemaline muinasjutuprogramm ja ekskursioonid.

Foto 4. Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Teaduste Akadeemia vahelisele koostöölepingule kirjutavad alla ERMi direktor Krista Aru ja Eesti Teaduste Akadeemia president Richard Villems. 21. detsember 2006. Foto Arp Karm. ERM Fk 2911: 304.

4.–5. mail osales muuseum Tartu kirjandusfestivalil Prima Vista, kus tutvustati ja müüdi ERMi trükiseid, toimusid rahvamängud.

30. mail allkirjastati näitusemajas Eesti Rahva Muuseumi ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu vaheline koostööleping. Lepingu eesmärgiks on kinnitada vastastikust toetust töös rahvakunsti ja rahvusliku käsitöö väärtustamisel ja tutvustamisel.

6. septembril osales ERM alternatiivkultuuri festivalil Eclectica. Korraldati muusikaprogramm ja seoses näitusega „Ise sõime, ise jõime... Toidukultuur Nõukogude Eestis“ sai kuulata toidukultuuri teemalise loengutsükli esimest osa.

2.–7. oktoobrini pakkus muuseum Tartu ettevõtlusnädala raames võimalust osaleda tasuta ekskursioonidel Raadi mõisas ja folkloor- ses jõu- ja osavusmängude programmis.

24. ja 25. novembril toimus konkursi „Eesti oma märss – sehvtikotist kohvrini“ infopäev, korraldajateks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ning Eesti Rahva Muuseum.

21. detsembril kirjutati Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas alla assotsiatsioonileping Eesti Teaduste Akadeemia ja Eesti Rahva Muuseumi vahel. Lepingu eesmärk on aidata mõlemalt poolt kaasa teadushariduse levikule ning tõhustada Eesti Rahva Muuseumi teadus- ja arendustegevust. Lepingu allkirjastasid Eesti Teaduste Akadeemia president Richard Villems ja Eesti Rahva Muuseumi direktor Krista Aru.

2007

Jaauuar

17. jaauuaril toimus esimene Jakob Hurdale ja Eesti Rahva Muuseumi tulevale 100. aastapäevale pühendatud konverents „Tee eesti muuseumini I“. Tee muuseumi loomiseni oli pikk ja oluliseks vers- tapostiks võib pidada 17. jaauuarit 1907. aastal, mil Villem Reiman Jakob Hurda matusepäeval muuseumi asutamise mõtte välja ütles. Konverentsil eesti kultuuri suundumustest möödunud sajandi algu- ses kõnelesid Tiit Rosenberg, Tiiu Jaago, Sirje Olesk, Kersti Taal ja Piret Öunapuu. Näha sai ka spetsiaalselt konverentsi tarvis üheks päevaks välja pandud haruldast näitust Eesti Üliõpilaste Seltsi ja Öpetatud Eesti Seltsi omaaegsete muuseumide esemetest.

Tulevikumuuseumi hää

16. jaanuar „Tulevikumuuseumi hää VII“: ansambel Aroonia „Lugu Haldjatähest“

Kontserdiga tähistati aasta möödumist kontserdisarja algusest.

16. märts „Tulevikumuuseumi hää VIII“: rahvamuusika Marju Varblaselt

16. mai „Tulevikumuuseumi hää IX“: „Ümbert vihma vikerkaari“ Anneli Kuusk, Terje Puustaja ja Marietta Aardam

16. juuni „Tulevikumuuseumi hää X“: erinevate rahvaste tantsud stuudiolt Sansaaral

16. oktoober „Tulevikumuuseumi hää XI“: Leisi VärKS ja VärKS-sepad

16. november „Tulevikumuuseumi hää XII“: Lauri Õunapuu Arhailise Meestelaulu Seltsist

16. detsember „Tulevikumuuseumi hää XIII“: Eesti rahvakoraalid ansambliolt Triskele

Veebruar

2. veebruaril toimunud küünlapäeva kontserdil esitas Elva kammerkoor Solenne laule talvest, päikesest ja kevadeootusest.

20. veebruaril toimus muuseumi ja seltsi koostöös „Vastlaliug Raadil“. Sai sõita saaniga, koolid lasid võistu liugu ja püstkojas tutvustati vastlakombeid.

Märts

14. märtsil tähistas muuseum koos oma sõprade seltsiga emakeelepäeva Riia Eesti Keskkoolis. Tutvustati eesti rahvuskultuuri ja muuseumi praegusi tegemisi. Ettevõtmist toetas Eesti Suursaatkond Riias.

26. märtsist 1. aprillini toimus neljas Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm.

Maailmafilm

Festivalikuul märtsis jätkas ETV traditsiooni ja näitas Dokkaadri raames nelja varasematel aastatel linastunud Maailmafilmi.

24. jaanuaril näidati valimiste-eelsel Maailmafilmi õhtul Victoria Bruce'i ja Karin Hayesi dokfilmi „Ingrid Betancourt'i röövimine“. Filmiõhtu külaliseks oli politoloog Viljar Veebel.

Maailmafilm KUMUs:

7. märtsil Erik Strömdahli film „Võidujooks“

21. märtsil Gary Kildea film „Koriami seadus“.

26. märtsist 1. aprillini toimunud neljandal Tartu visuaalse kultuuri festivalil linastus 48 filmi 39 riigist. Festival purustas 5300 külastajaga senise publikurekordi. Suurima publikumenu osaliseks sai Liivo Nig-lase ja Frode Storaasi film „Vihma tegemine“. Festivali raames toimus kolm näitust „Eurooplased lauas“, „Kaljujoonised Mosambiigist ja Zim-babwe“ ning „Kaarnad, hundid, seitse konna ja üks lehm“. Aset leidsid ka Eesti uuema dokumentalistika ümarlaud ning antropoloogia ja doku-mentalistika suhteid arutav töötuba.

20. ja 24. septembril näitas ERM koostöös MTÜ Maailmafilmi ja or-ganisatsiooniga Films For Freedom Tartus India viimaste aastate doku-mentalistika paremikku kuuluvaid filme. Näidati kuut erineva meeleolu ja pikkusega mitmetel festivalidel pärjatud dokfilmi ja üht animatsioo-ni.

29. märtsist 25. oktoobrini kestis folkloorne aktiivõppeprogramm „Mitte midagi ma ei tea“.

Aktiivõppeprogramm „Mitte midagi ma ei tea“

29. märtsil lihavõtted

26. aprillil volbriäeg

31. mail jaaniaeg

27. septembril laulu-, jõu- ja osavusmängud

25. oktoobril mardi- ja kadripäeva kombestik ning jõulud

Aprill

13. ja 14. aprillil tähistati muuseumi 98. aastapäeva. 13. april-lil toimus Eesti Rahva Muuseumi 48. aastakonverents „Kultuuri

visuaalne jäädvustamine ja mäluasutused“. Konverents kesken-
dus esmajoones fotograafia-, filmi- ja videomeediumidega seotud
küsimustele. Esinesid Ivi Tomingas, Jüri Karm, Piret Noorhane,
Eve Kiiler, Margot Kask, Aune Unt ja Madis Arukask. 14. aprillil
toimusid ERMi Sõprade Seltsi aastakoosolek ja muuseumi 98. aastapäeva
pidulik aktus. Kõnelesid Krista Aru, Eesti Ameerika Fondi esimees
Ago Ambre ja Kölni Eesti Rahvuskondise esinaine Mare Rahkema.
Musitseeris Elleri muusikakooli flöödiansambel. Järgnes aastapäeva
vastuvõtt.

26. ja 27. aprillil oli Eesti Kirjandusmuuseumis ja Eesti Rahva
Muuseumis igakevadine noorte folkloristide ja etnoloogide konve-
rents „Noorte hääled“. Ettekannetega esinesid Kristel Kivari, Kaisa
Sammelselg, Ljudmilla Jamurzina, Lembi Sepp, Liisi Laanemets,
Maile Nairis, Leila Allikas-Hallikas, Moon Meier, Reeli Reinaus,
Jaanika Hunt, Merlin Lõiv, Eda Pomozi, Piret Pungas, Liisa Põld,
Peeter Viirsalu, Marko Kairjak, Marje Ruisu, Eva-Liisa Roht, Laura
Paju, Kristi Grünberg, Kärt Metsoja ja Piret Koosa.

Lastele ja peredele

Kevadisel koolivaheajal pakkus muuseum võimalust proovida batika-
tehnikat abil riideid kujundada, õppida puude ja värvide tähendusi rahva-
kultuuris ning põletada puuklotsile vanu peremärke ja mustreid.

28. märtsist kuni 5. aprillini toimunud lihavõttenädalate raames sai
osaleda nii temaatilistes giidiprogrammides kui folkloorses mängus „Li-
havõtted regilauluga“.

11. mail toimus püsinäituse rehetoaas juttude ja lauludega perepäev
„Emadepäeva laulutuba“.

Uut kooliaastat aitas muuseum alustada oktoobris keskpaigani toi-
munud „Koolinädalate“ – mänguliste koolitundidega, mille käigus oli
lastel võimalik võrrelda koolielu vanasti ja tänapäeval.

Sügisel koolivaheajal kutsus muuseum osalema muuseumitunnis
„Põhjala värvid“, mille raames tutvuti sugulasrahva saamide kultuuri-
ga.

5.–25. novembrini toimusid mardi- ja kadripäeva kombestikku tut-
vustavad programmid.

Mai

18. mail tähistati Raadil koostöös ERMi Sõprade Seltsiga ülemaailmset muuseumipäeva. Toimused Raadi ekskursioonid ja orienteerumismäng, paelapunumise õpituba ja muinasjututund, Eesti Maanteemuuseum näitas postibussi. Lisaks olid kirju lavaprogramm ja muuseumiesemete väljamüük. Avati ERMi Sõprade Seltsi ja Peipsiääre väikemuuseumide koostöönäitus „Saagem tuttavaks – vanasulised“.

31. mail allkirjastati Kultuuriministeriumis ERMi uue hoone arhitektuurse projekteerimise leping arhitektuuribürooga SARL d'Architecture Dorell Ghotmeh Tane. Leping näeb ette, et uue hoone ehitamist alustatakse hiljemalt 2009. aasta lõpus, mil Eesti Rahva Muuseum tähistab oma 100. aastapäeva. 2006. aasta jaanuaris toimunud võidutöö väljakuulutamisest möödunud aja jooksul koostati koostöös Tartu valla ja Tartu linnaga detailplaneering kogu Raadi piirkonnale. Valminud planeering toetas igati Eesti Rahva Muuseumi uue peahoone ehitamist. Hoone hinnanguline maksumus lepingu allkirjastamise ajal oli 1,1 miljardit krooni. Hoone ehitamise rahastus on kavandatud hasartmängumaksu aktsiisist laekuvatest vahenditest, riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurifondi vahenditest.

Juuni

1. juunil tähistati Raadil lastekaitsepäeva. Raadi mõisapargis jätkus tegevust keskpäevast kuni õhtuni, toimus koolidevaheline esmaabivõistlus EsmaabiKapp 2007, töötasid savi- ja käsitöökoda, meisterdati ja joonistati, muinasjututoas sai kuulda lugusid ja ERMi giidide juhendamisel õppida tundma Raadi mõisakompleksi.

Jaanilaupäeval, 23. juunil tähistati Raadil ERMi Sõprade Seltsi toel Tartu linna jaanipäeva. Perepäev pakkus tegevust nii väiksematele kui suurematele jaanipäevalistele, õhtul toimus aga jaanipidu tantsu, laulu ja suure jaanitulega. Esinesid Cätlin Jaago Pillikoor, ansambel Nukker Kukeke ja *line*-tantsijad Pärnust.

Juuli

Juulikuu oli ERMis puidudisaini kuu, mille jooksul oli kõigil huvilistel võimalus tutvuda nii vanema traditsioonilise kui kaasaeg-

se puidudisainiga. Toimused õpitoad „Puidumustrid“ ja avatud oli kaks puidudisaini erinevatest aspektidest käsitlevat näitust „Karbide ja küübid: kiri, muster, ornament“ ja „Raul Suitsu puutremiskunst“, kus toimusid jalutuskäigud autoritega.

August

Taasiseseisvumispäeval, 20. augustil ootas muuseum külastajaid pääsmevabalt nii ajutisi kui püsinäitust vaatama.

September

6. septembril esitlesid ERMi uue peahoone arhitektuurikonkursi võitjad Dan Dorell, Lina Ghotmeh ja Tsuyoshi Tane ERMi näitusemajas oma võidutöö „Memory Field“ täpsustatud ja muudetud projekti. Kuna ERMi töötajad ja projekti inseneritehnilist lahendust hindav ekspertide komisjon kiitis eelprojekti I etapi tulemused heaks, jätkus töö Eesti Rahva Muuseumi uue maja ehitamise nimel.

15. septembril puhastasid linnakodanikud ja sukeldujad aktsiooni „Raadi järv puhtaks!“ raames Raadi järve ja kaldaid. Järvepõhjas käis ligi 100 hobisukeldujat, välja toodi mitu tonni prügi. Toimused ka ekskursioonid, lastega tegelesid Eesti Rahva Muuseumi giidid.

29. septembril tähistati Raadil muuseumi ja ERMi Sõprade Seltsi koostöös miiklipäeva kavaga „Mihkel pakub leiba“. Omaküpsetatud leiba pakkusid meistrid üle Eesti. Avati kunstinäitus „Nelja tee rist“, toimusid ekskursioonid, näha sai leivateemalist filmiprogrammi ja tutvuda miiklipäeva kombestikuga. Esinesid ansambliid Suprjadki ja Tsõdsõpujaleelo. Ürituse juhatas sisse XV kirjasaatjate päev, mille raames tehti kokkuvõtteid muuseumi 49. teatmematerjali kogumise võistlusest, kuhu laekus 214 tööd.

Oktoober

25. oktoobril esietendus näitusemajas „Väinämöise lugu“, mille oli „Kalevala“ eepose runode põhjal kokku pannud Jaan Tooming. Esitasid teatritrupi Sagar Sagitta liikmed, lavastajateks on Anne Türrpu ja Jaan Tooming.

Foto 5. 15. septembril 2007 toimus aktsioon „Raadi järv puhtaks!“. Tartu sukel- dumisklubi Maremark liikmed leiuga Raadist järve põhjast. Foto Merylin Suve. ERM Fk 2911: 422.

November

12. novembril külastas muuseumi Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, kes kirjutas külalisteraamatusse järgmised read: „ERMis on alati kodu, nii mulle kui eesti rahvale. Loodame kõik, et eesti rahva(rahvus) muuseum/kodu saab varsti valmis.“

Eesti Vabariigi juubeliaastale pühendatud sündmused Eesti Rahva Muuseumis

Detsember oli nimetatud eesti rahva kuuks ja ERM oli üks selle kuu läbiviijatest.

30. novembril esitleti Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud juttude ja joonistuste raamatut „Minu jõulujutt 2“. Jõululugusid esitasid näitlejad Kais ja Raivo Adlas. Raamatu tähendusest kõnele- sid koostajad Jane Liiv, Terje Puistaja ja Tiina Toomet. Musitseeris Toivo Sõmer lautol. Muuseumi direktori Krista Aru sõnavõtuga ava- ti ühtlasi ka Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud sündmuste programm muuseumis.

Foto 6. Eesti Rahva Muuseumi direktor Krista Aru tutvustas muuseumi külastanud president Toomas Hendrik Ilvesele ja proua Evelin Ilvesele muuseumi uue peahoone projekti ja arenguid. 12. november 2007. Foto Merylin Suve. ERM Fk 2911: 284.

3.–19. detsembrini pakkus muuseum võimalust osaleda programmis „Jõulunädalad: Eesti oma jõulud“. Küllastades jõuluehtes püsinäitust, saab aimu jõlukombestikust Eestis viimase paarisaja aasta jooksul. Seejärel meisterdati töötoas jõlukaunistusi.

9. detsembril toimus jõlukombestikku tutvustav perepäev „Jõuluootuse tare“. Mängiti jõlumänge ja meisterdati jõlukaunistusi.

13. detsembril toimus Eesti Rahva Muuseumi püsinäitusel juba 12. korda koolidevaheline võistujoonistamine. Osales 23 kooli üle Eesti. Seoses juubeliaastaga oli võistluse teema „Minu riik – minu kodu“. Võistujoonistamise žüriisse kuulusid Peeter Allik, Rutt Maantoa, Tiina Konsen, Kristjan Raba, Virve Tuubel ja Jane Liiv. Noorema vanusegrupi võitis Kevin Aas Võhma Gümnaasiumi 2. klassist ja vanemate arvestuses oli parim Sirli Ruus Tartu Forseliuse Gümnaasiumi 9. klassist. Koolide arvestuses jäid esikohta jagama Võh-

ma Gümnaasium ja Tartu Forseliuse Gümnaasium, kolmanda koha saavutas Alatskivi Gümnaasium. Parimad koolidevahelisel võistujoonistamisel valminud pildid saavad raamatukaante vahele ERMi jutusarjas „Minu jõulujutt“.

20. detsembril toimus vabariigi juubeliaastale pühendatud teaduskonverents „Tee Eesti muuseumini II. Kultuuri ja muuseumipoliitika Eesti Vabariigis 1918–1940“. Tervitussõnad lausused Piret Õunapuu ja Krista Aru, kõnelesid Peeter Torop, Marju Lauristin, Mirjam Peil, Andres Tvauri, Krista Aru, Piret Õunapuu, Marleen Nõmmela ja Svetlana Karm. Esmakordselt oli konverentsi võimalik vaadata muuseumi koduleheküljelt interneti vahendusel nii reaalaajas kui ka hiljem.

Koostöö

2007. aastal elavnes muuseumi tegevus enda tutvustamisel väljaspool muuseumiseinu. Muuseumi ja ERMi Sõprade Seltsi koostöös toimusid teabepäevad Saaremaal, Ida-Virumaal, Saue Gümnaasiumis ja Tallinnas Lindakivi Kultuurikeskuses, samuti Riias.

Varasemast aktiivsemalt osaleti suurürituste programmis (Tartu kevad- ja sügispäevad, kirjandusfestival Prima Vista, alternatiivkultuuri festival Eclectica, Eesti Vabariigi juubeliaasta avakuu programm jm), samuti tutvustati muuseumi messidel ja laatadel, näiteks Balttouril Riia Messikeskuses, TourEstil Tallinnas Eesti Näituste messikeskuses, Matkamessil Helsingis, messil Laps ja Pere ja Mardilaadal Saku Suurhallis Tallinnas. ERMi trükiseid tutvustati nii Priima Vistal kui UTLIBi ja Rahvusraamatukogu jõulumüügil.

Jaanuaris ja veebruaris osales ERM Tartu kunstikuul, pakkudes valikut erinevaid programme, näitusi ja loenguid. 9. veebruaril kõneles teadur Ellen Värvi Tartu kunstikuu raames ERMi loengusaalis teemal „Rahvarõivas pildis“. Avalik loeng toimus seoses näitusega „Maarahvas baltisaksa kunstis“.

14. märtsil tähistas muuseum koos ERMi Sõprade Seltsi ja Tartu Ülikooliga Kallastel emakeelepäeva.

21. märtsil allkirjastati ERMi ja Tartu Kõrgema Kunstikooli vaheline koostööleping eesmärgiga tihendada ühistegevust kultuuri uurimise ja kultuurilise järjepidevuse kandmise vallas.

16. ja 17. augustil toimus Karula rahvuspargi territooriumil teadusprojekti „Aletamine Kagu-Eesti pärandmaastike mõjutajana“ raames alepõletuseksperiment. Vanu töövõtteid kasutades rajas erinevate teadusharude esindajatest koosnev töögrupp katsepõllu, et saada uusi ja panna proovile juba olemasolevaid teadmisi alepõl-
lunduse kohta. Eesti Rahva Muuseumi esindaja projektis on teadur Liisi Jääts.

1. septembril oli ERMis festivali Eclectica avauitrusena kesk-
päevast õhtuni kestnud vabaolenguline keskkond muusika, näitus-
te, raamatuesitluste ja filmiga. Eesti muusikat mängisid Konver-
ter Soundsystem (Antti Mäss ja Jevgeni Berezovski), Berk Vaher,
Daysleeper ja DJ Jassa, esitleti Edvin Aedma raamatut „Inimene ja
draakon“ ja Mehis Heinsaare „Rändaja õnne“, lisaks eklektiline fil-
miprogramm.

Tallinnas algas oktoobris Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selt-
si, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Tallinna Rahvaülikooli
koostöös ERMi kogusid tutvustav ürituste sari „Külaskäigud rah-
vakultuuri kullafondi“. Kohtumiste eesmärgiks on tutvustada tallin-
lastele Eesti Rahva Muuseumi kogusid ning anda kohaletulnutele
võimalus täiendada oma käsitööoskusi. Esimesel kohtumisel Tal-
linna Rahvaülikooli ruumides 21. oktoobril kõneles ERMi teadur
Vaike Reemann teemal „Kiri, muster, ornament“ eesti rahvakultuu-
rist. Järgmisel kohtumisel 18. novembril rääkis ERMi peavarahoidja
Eevi Astel teemal „Õlg punutises ja ornamendis“. Loengutele järg-
nesid töötoad.

Oktoobrist 2007 kuni veebruarini 2008 tutvustas ERMi Sõprade
Selts Justiitsministeeriumi toel projekti „Minu oma märk“ raames
Kaagvere Erikooli tüdrukutele märkide tähendusi eesti rahvakultuu-
ris.

17. novembril toimus Tallinna Ülikooli Akadeemilises Raamatu-
kogus ERMi Sõprade Seltsi Tallinna osakonna taastamiskoosolek.

14. novembril allkirjastasid Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri
Fond nõukogu esimees Eri Klas ja Eesti Rahva Muuseumi direktor
Krista Aru lepingu ERKFi uue Camilla ja Leo Kuus'e allfondi
sünniks. Camilla ja Leo Kuus'e fondi peamine eesmärk on toetada
kultuuriteaduste erialade üliõpilaste ja teadlaste uurimistööd eesti
kultuuri uurimisel. Ameerikas elanud Camilla ja Leo Kuuse soov
oli toetada Eesti Rahva Muuseumi ning nii ka eesti rahvakultuu-

ri püsimum ja arenemist. Esimene stipendium äsjaasutatud fondist määratakse Eesti Rahva Muuseumi 100. aastapäeval.

16. novembril toimus 2005. aastal alanud projekti „Käsitööga tööle“ lõpetamine. Projekti tuumaks oli töötuse ja tõrjutuse probleemidele lahenduse otsimine, eesmärgiks koolituse kaudu sotsiaalne kaasamine.